

pregledni članek
prejeto: 16. 4. 2001

UDK 502.7(497.4-14)

SEČOVELJSKE SOLINE V MEDNARODNEM NARAVOVARSTVENEM KONTEKSTU

Andrej SOVINČ

Inštitut za biodiverzitetne študije, Znanstveno raziskovalno središče Republike Slovenije Koper, SI-6000 Koper, Garibaldijska 18
E-mail: andrej.sovinc@guest.arnes.si

IZVLEČEK

Sečoveljske soline (in z njimi povezane Strunjanske soline) so v javnosti poznane kot eden izmed hiserov naravne dediščine v Sloveniji. Sodobna dognanja o ogroženosti morskih solin v Sredozemlju pa kažejo, da imajo v mednarodnem pogledu še večji naravovarstveni potencial kot redek in ogrožen habitat. V prispevku je prikazana umeščenost Sečoveljskih solin v globalni okvir zavarovanih območij in stanja morskih solin v Sredozemlju, analiziran pa je tudi njihov ornitološki pomen ter vrednost, ki jo imajo kot območje redkih in ogroženih habitatov. V mednarodnem naravovarstvenem merilu so Sečoveljske soline najpomembnejše predvsem kot eden zadnjih habitatov te vrste v Sredozemlju, imajo pa tudi neprecenljivo vrednost v krajinskem, kulturnem, tehničnem in etnološkem pomenu.

Ključne besede: Sečoveljske soline, mokrišče, varstvo narave, Slovenija

LE SALINE DI SICCIOLE IN UN CONTESTO INTERNAZIONALE DI TUTELA DELL'AMBIENTE

SINTESI

Le saline di Sicciole (e le connesse saline di Strugnano) sono ben note all'opinione pubblica come una delle perle del patrimonio naturale sloveno. Gli attuali accertamenti sui fattori che minacciano le saline nel Mediterraneo dimostrano quanto esse abbiano, nell'ottica internazionale, un potenziale ancora maggiore se viste come habitat raro e minacciato. Nell'articolo viene presentato l'inserimento delle saline di Sicciole nella cornice globale delle aree protette nonché la situazione attuale delle saline mediterranee. Viene inoltre analizzato il loro significato ornitologico e il valore di area comprendente habitat rari e minacciati. Secondo le stime internazionali nell'ambito della tutela dell'ambiente, le saline di Sicciole rappresentano uno dei pochi habitat di questo tipo rimasti nel Mediterraneo e pertanto hanno un valore naturale, culturale, tecnico ed etnologico inestimabile.

Parole chiave: saline di Sicciole, zona umida, tutela dell'ambiente, Slovenia

UVOD

Sečoveljske soline (in z njimi povezane Strunjanske soline) so v javnosti poznane kot eden izmed biserov naravne dediščine v Sloveniji. Veliko zaslug za osveščanje javnosti o pomembnosti solin v naravovarstvenem pogledu imajo ornitologi, ki so z raziskavami favne ptic in publiciranjem svojih izsledkov (npr. Gregori, 1976; Geister & Šere, 1977; Šmuc, 1980; Škornik *et al.*, 1990; Lipej *et al.*, 1997; Makovec *et al.*, 1998) že pred desetletji zahtevali zakonsko zavarovanje območja. Sečoveljskih solin se še iz tistih časov drži pridih mednarodno pomembnega območja zaradi ptic, ki tam gnezdiijo, prezimujejo, letujejo ali se ustavljajo na selitvi. Sodobna dognanja o ogroženosti morskih solin v Sredozemlju pa kažejo, da imajo v mednarodnem pogledu še večji naravovarstveni potencial kot redke in ogrožene habitate.

V prispevku je prikazana umeščenost Sečoveljskih solin v globalni okvir zavarovanih območij in stanja morskih solin v Sredozemlju, analiziran pa je tudi njihov ornitološki pomen ter vrednost, ki jo imajo kot območje redkih in ogroženih habitatov.

MEDNARODNI OKVIR – ZAVAROVANA OBMOČJA

Zavarovana območja oziroma naravni parki veljajo za najbolj učinkovito orodje varovanja biodiverzitete *in situ* (McNeely & Miller, 1984).

IUCN-ova definicija zavarovanega območja, ki zaobsega vse omenjene varstvene kategorije, je naslednja (IUCN, 1994a, b):

"Območje kopnega ali morja, namenjeno zavarovanju in ohranitvi biotske raznovrstnosti, naravnih in pripadajočih kulturnih virov z upravljanjem na podlagi pravnega zavarovanja ali drugih učinkovitih sredstev".

Mednarodni sistem razvrščanja zavarovanih območij (IUCN, 1994a, b) temelji na ciljih upravljanja (management objectives). Na osnovi teh varstvenih ciljev se zavarovana območja delijo na šest varstvenih kategorij, ki so prikazane v tabeli 1.

Tab. 1: Razdelitev zavarovanih območij po varstvenih kategorijah.

Tab. 1: Classification of protected areas according to the protected area management categories.

Kategorija I	Štrog naravni rezervat/naravno območje
Kategorija II	Narodni park
Kategorija III	Naravni spomenik
Kategorija IV	Zavarovani habitati določenih rastlinskih in živalskih vrst
Kategorija V	Zavarovana krajina in morje
Kategorija VI	Zavarovana območja naravnih virov

IUCN-ova klasifikacija torej razvršča zavarovana območja glede na njihove značilnosti in cilje upravljanja. Pri tem ni prav nič pomembno, kako posamezna država poimenuje svoja zavarovana območja: tako so npr. angleški narodni parki po načinu upravljanja in stopnji človekovega vpliva bolj podobni našim regijskim parkom. Med zavarovana območja sodijo tako tista, ki so razglašena po nacionalni klasifikaciji (npr. v Sloveniji Zakon o ohranjanju narave (ZON, 1999) določa kot zavarovana območja naslednje varstvene kategorije: naravni spomenik, naravni rezervat, upravljani naravni rezervat, krajinski park, regijski park in narodni park), kot tudi tista, ki so razglašena po mednarodnih dogovorih. Mednje sodijo npr. mednarodne konvencije (Ramsarska konvencija, Konvencija o svetovni dediščini, Barcelonska konvencija, Predpisi Evropske zveze (Smernice za varstvo ptičev in Smernice FFH) ali zavarovana območja v okviru UNESCO (biosferni rezervati).

Sodobna naravovarstvena stroka priporoča, da naj bi bila zavarovana območja čim večja oziroma celovita, s čimer se zmanjšuje tveganje, da bi vrste izginile ali izumrle, in povečuje zastopanost različnih ekosistemov in vrst (IUCN, 1994a, b).

STATISTIČNI PODATKI O ZAVAROVANIH OBMOČJIH V SVETU IN V EVROPI

Po podatkih Svetovnega centra za ohranitev narave (World Conservation Monitoring Center (WCMC), 1994) je na Zemlji 30.361 zavarovanih območij, ki pokrivajo 13.245.527 km² ali 8,84% zemeljske površine. Največja zavarovana območja na svetu so Greenland National Park (972.000 km²; velikost skoraj 50 Slovenij!), Northern Wildlife Management Zone, Savdska Arabija (640.000 km²), Great Barrier Reef Marine Park, Avstralija (344.800 km²), Cape Churchill Wildlife Management Area, Kanada (137.072 km²) in Qiang Tang Nature Reserve, Kitajska (247.120 km²). Isti vir navaja za Evropo 9.335 zavarovanih območij s površino 612.674 km² (12,1% površja Evrope).

Najmanjša zavarovana območja, t.i. mikro-rezervati (npr. rastišča posameznih rastlin), ne presegajo vsega nekaj m². Okoli 59% zavarovanih območij na svetu obsega manj kot 1.000 ha, po podatkih WCMC (1994) pa je povprečna velikost posameznega zavarovanega območja 893 ha (podatki so izračunani na osnovi 8.055 zavarovanih območij, za katere je poznana digitalna skica meja območja).

Tabela 2 prikazuje število, površino in delež posameznih kategorij zavarovanih območij v svetovnem merilu (WCMC, 1994).

Tab. 2: Število, površina in delež posameznih kategorij zavarovanih območij v svetovnem merilu (WCMC, 1994).
 Tab. 2: Number, surface area and share of separate categories of protected areas to the world scale (WCMC, 1994).

Varstvena kategorija po IUCN	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI
Število	516	77	218	457	5.332	2.659	76
Km ²	77.600	6.700	79.871	1.630	84.391	349.433	12.976
%	1,53	0,13	1,58	0,03	1,66	6,90	0,25

SEČOVELJSKE SOLINE – ZAVAROVANO OBMOČJE

Krajinski park Sečoveljske soline

Zavarovano območje Sečoveljskih solin je občina Piran leta 1989 razglasila za krajinski park (po IUCN-ovi kategorizaciji upravljavska kategorija V, v katero sodi skoraj polovica zavarovanih območij v Evropi) s štirimi naravnimi rezervati (Stojbe, Ornitološki rezervat Curto-Picchetto, Ob rudniku in Stare soline s halofitnim travnikom; Uradne objave SO Piran, št. 5/90). Območje meri 835 ha. To je torej skoraj enako velikosti povprečnega zavarovanega območja v svetovnem merilu. Z drugimi besedami: Krajinski park Sečoveljske soline (Fontanigge in Lera) torej sploh ne sodi med zelo majhna zavarovana območja, še posebej, ker ga obkroža kompleks aktivne pridelave soli na Leri, ki skupaj z morjem v Piranskem zalivu tvori "mimo" območje ali blažilno cono pred agresivnimi vplivi iz okolice. Podrobnejši pregled varstvenih prizadevanj za zavarovanje in ohranitev Sečoveljskih solin podaja Križan (1999).

Pred kratkim je bila sprejeta Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline, ki uvršča to območje med parke državnega pomena (Ur. list RS 29, 20. 4. 2001). Uredba deli območje na tri cone z različnim varstvenim režimom, vendar ne opredeljuje vplivnega območja (s posebnimi pravili pa predpisuje posege zunaj parka na način, ki ne poslabšuje kakovosti vode v zavarovanem območju). Uredba tudi ne obravnava območja polotoka Seča, ki je po občinskem odloku sodilo v okvir krajinskega parka, prav tako pa so izločeni letališče in objekti Droge – Začimba.

Po novi Uredbi bo upravljanje parka, nadzor, monitoring, informacijsko-vzgojne dejavnosti prenešeno na koncesionarja, ki bo moral zagotoviti tudi nadaljevanje opravljanja solinarske dejavnosti.

Poleg zavarovanja v nacionalnem merilu, ki Sečoveljske soline razglasa za krajinski park (IUCN-ova kategorija V), pa so soline tudi na seznamu nekaterih mednarodnih varstvenih instrumentov, ki obravnavajo zavarovana območja mednarodnega pomena.

Sečoveljske soline – ramsarska lokaliteta

Sečoveljske soline so uvrščene na Seznam mokrišč mednarodnega pomena, ki je sestavni del t.i. Konvencije o mokriščih, ki imajo mednarodni pomen, zlasti

kot prebivališča močvirskih ptic (Ramsarska konvencija) (Sovinc, 1999). Sečoveljske soline so bile do pred kratkim (leta 2000 so se jim pridružile še Škocjanske jame, kot prvo evropsko podzemno mokrišče mednarodnega pomena) edina slovenska lokaliteta na tem seznamu, kamor so bile uvrščene ob sprejemu Slovenije med podpisnice te Konvencije (1993). Novembra 2000 je bilo 123 držav podpisnic Ramsarske konvencije in med njimi so tudi vse evropske države. Na Seznamu mokrišč mednarodnega pomena je bilo takrat 1039 lokalitet. Ramsarska konvencija ima izdelana posebna merila, po katerih se mokrišče uvrsti na Seznam mokrišč mednarodnega pomena.

Merila so naslednja:

- značilno ali enkratno mokrišče v biogeografski regiji,
- mokrišče, ki je pomembno za rastlinstvo ali živalstvo,
- mokrišče, kjer se pojavlja določen delež populacije močvirskih ptic v biogeografski regiji, in
- mokrišče, ki je posebnega pomena za ribjo favno.

Sečoveljske soline – Mednarodno pomembno območje za ptice (IBA) in njihov pomen v nacionalnem ornitološkem merilu

Mednarodno pomembno območje za ptice (IBA) je projekt, ki ga vodi mednarodna organizacija za varstvo ptic BirdLife International. IBA so osnova za države Evropske skupnosti, ki so po t.i. Smernici Evropske unije za varstvo ptičev (smernice EU imajo v posameznih državah status zakona!) dolžne razglašati t.i. SPA-Special Protected Areas (Posebna zavarovana območja) pod varstvom Smernice za varstvo ptičev. Ornitološko pomembna območja veljajo tudi za območja, ki bodo ob primernem upravljanju in varstvu ohranila večji del populacij evropskih ptic in so pomembna pri celovitem pristopu ohranjanja biotske pestrosti.

V Sečoveljskih solinah ne gnezdi nobena izmed tistih vrst ptic, ki so deležne globalne (svetovne) varstvene pozornosti (Tucker & Heath, 1994), kljub temu pa so uvrščena med t.i. Mednarodno pomembna območja za ptice (Połak, 2000). Na seznam IBA-jev jih po ornitoloških merilih uvrščata predvsem dve vrsti galeb-ov, ki se tu (preletna oziroma negnezdeča populacija!) pojavljata v številu, ki presega 1% biogeografske populacije vodnih ptic, ki se združujejo v jate. Ti vrsti sta rumenonogi *Larus cachinnans* in črnoglav galeb *L. melanocephalus*.

Sl. 1: Soline so čedalje bolj ogrožen habitat v Sredozemlju. Od 90 sredozemskih solin so Sečoveljske edine ob vzhodnem Jadranu, kjer proizvodnja še poteka na tradicionalen način. (Foto: T. Makovec)

Fig. 1: Salt-pans are one of the most endangered habitats in the Mediterranean. Of the 90 salt-pans in the Mediterranean, the Sečovlje pans are the only ones along the Eastern Adriatic where salt is still produced in traditional way. (Photo: T. Makovec)

Sečoveljske soline – potencialna lokaliteta omrežja Natura 2000

Sečoveljske soline so morda v naravovarstvenih krogih najbolj poznane po pticah, v globalnem pogledu pa so morda še pomembnejše predvsem zaradi habitata: morske soline, posebej takšne, kjer proizvodnja poteka tudi še na tradicionalen način (Sl. 1), sodijo po merilih MedWet (inicijative za varstvo mediteranskih mokrišč, ki deluje pod pokroviteljstvom Ramsarske konvencije) za enega najbolj ogroženih habitatov v Sredozemlju (MedWet, 1996). Delež mokrišč v Sredozemlju se je drastično znižal; po zbranih podatkih se je v tem stoletju delež mokrišč v nekaterih sredozemskih državah, npr. v Črčiji, Italiji in Španiji, znižal za več kot 60% (Barbier *et al.*, 1997). Evropska skupnost, ki se ji bo Slovenija predvidoma pridružila že v naslednjem krogu širitve, je poleg že omenjenih Smernic za varstvo ptic sprejela tudi *t.i.* smernice FFH. Te obvezujejo države Skupnosti, da poleg že omenjenih SPA (katerih pomembna osnova so IBA) razglašajo tudi Posebna območja varstva (SAC-Special Areas of Conservation): omrežje obeh posebnih območij (torej SPA in SAC) se

imenuje Natura 2000. Posebna območja varstva se razglašajo na podlagi seznamov ogroženih vrst in habitatov, ki so pripeti kot Dodatki k smernicam FFH.

Med njimi je tudi Dodatek, ki določa habitatne tipe in izloča *t.i.* "prednostne habitate", ki naj bi čimprej postali SAC oziroma del omrežja Natura 2000. V Sečoveljskih solinah najdemo vsaj dva prednostna habitatna tipa (lagune, sredozemska začasna vodišča), zraven pa je še cela vrsta drugih habitatnih tipov iz omenjenega dodatka.

Sečoveljske soline – Posebno varstveno območje v sredozemskem okviru (SPAMI)

Sečoveljske soline izpolnjujejo tudi pogoje za razglasitev Mediterranean Sea Specially Protected Areas (po novem: Specially Protected Areas of Mediterranean Importance - SPAMI) pod pokroviteljstvom Barcelonske konvencije, ki naj bi ohranili reprezentančna obalna in morska območja, ogrožene habitate in tiste, kjer živijo ogrožene in endemične vrste, ter območja s posebnim znanstvenim, estetskim, kulturnim ali izobraževalnim pomenom.

NARAVOVARSTVENI POTENCIAL SEČOVELJSKIH (IN STRUNJANSKIH) SOLIN

Morske soline – ogroženi habitat v Sredozemlju in na slovenski obali

Ornitološki pomen v mednarodnem in nacionalnem okviru

Že pri pregledu meril, ki uvrščajo Sečoveljske soline med Mednarodno pomembna območja za ptice (IBA), je bilo ugotovljeno, da sta v mednarodnem pogledu najpomembnejši vrsti ptic na solinah rumenonogi in črnoglavi galeb. Zanimivo je, da v "domačih" ornitoloških krogih tem dvem vrstam ne posvečamo posebne pozornosti; nista v aktualnem Rdečem seznamu ogroženih ptic gnezdišč Slovenije (Bračko *et al.*, 1994; črnoglavi galeb sploh ne gnezdi v Sloveniji), rumenonogi galeb zaradi svoje številnosti in prehranjevanja na neuglednih smetiščih velja za "mrhovinarja", vedenje o črnoglavih galebih, ki množično letujejo na obeh omenjenih solinah in se ustavljajo na preletu, pa šele v zadnjem času prodira v zavest naravovarstvenikov (predvsem po zaslugi mlajše generacije slovenskih ornitologov, ki je ta fenomen predstavila javnosti).

Mnogo bolj pomembno vlogo imajo Sečoveljske soline v nacionalnem ornitološkem pomenu, kot gnezdišče cele vrste v Sloveniji redkih in ogroženih vrst ptic. Tako gnezdi tu nekaj vrst ptic, ki drugje v Sloveniji sploh ne gnezdijo ali pa le na posameznih lokalitetah oziroma imajo tu v nacionalnem merilu najpomembnejše gnezditvene populacije (npr. polojnik, rumenonogi galeb, mala čigra, navadna čigra, beločeli deževnik). So pa te vrste razširjene in številnejše v širši okolici, npr. drugje v Sredozemlju, in tako nekaj deset "slovenskih" osebkov bistveno ne dopolnjuje slike njihove globalne razširjenosti ali pojavljanja.

V ornitološkem pogledu so Sečoveljske soline pomembnejše v preletnem in prezimovalnem obdobju. Omenimo le nekatere skupine ptic, ki tu prezimujejo ali se ustavijo na preletu: slapniki, ponirki, kormorani, čaplje, race, pobrežniki, galebi ... Za mnoge izmed vrst je tu edino ali najpomembnejše prezimovališče v Sloveniji (Sovinc, 1994; Makovec *et al.*, 1998). Skupno število registriranih vrst ptic v Sečoveljskih solinah (254 vrst; Makovec *et al.*, 1998) ni bistveno manjše kot v mnogo obsežnejšem območju Beneške lagune (F. Perco, *ustno*), res pa je, da se nekatere vrste tu pojavljajo mnogo redkeje in v mnogo manjšem številu kot v bližnjih (a skupno mnogo obsežnejših) lagunah med izlivoma rek Soče in Pada.

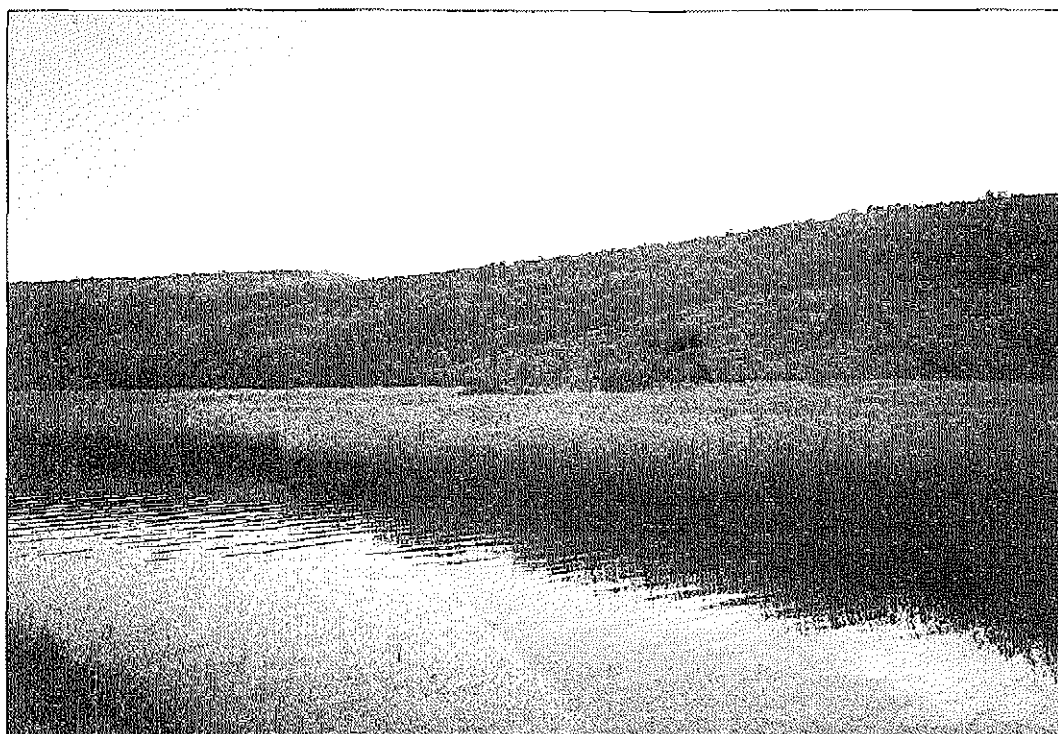
V splošnem so morske soline pomembne za enocelične organizme, vodne in kopenske rastline, vodne nevretenčarje, ribe, žuželke in druge skupine. Podatke o favni, flori in habitatih (ki v tem prispevku niso podrobneje analizirani) v Sečoveljskih solinah povzema Polak (2000).

V 18 sredozemskih državah je bilo registriranih 168 solin, od katerih jih 90 še deluje, 64 je opuščeni, namembnost 11 nekdanjih solin je spremenjena, za 3 pa ni podatkov (Sadoul *et al.*, 1998). Isti vir navaja, da obsegajo soline v Sredozemlju od 1 do 12.000 ha in da je tri četrtine sredozemskih solin v Španiji, Grčiji, Italiji, Franciji in na Portugalskem. Samo redke izmed njih so zavarovane, in tudi v tem je ena od posebnosti Sečoveljskih solin. Sadoul *et al.* (1998) jih uvrščajo tudi med edine soline ob vzhodni obali Jadranskega morja, kjer proizvodnja še poteka na tradicionalen način.

Opuščanje proizvodnje soli se je najprej pričelo v manjših solinah (v tridesetih letih 20. stoletja), ki niso bile več sposobne preživeti na tržišču v boju z velikimi in moderniziranimi solinami; proces opuščanja rabe pa se je še posebej pospešil med letoma 1950 in 1990 (Sadoul *et al.*, 1998). Najbolj očitni spremembi v proizvodnji soli se kaže v spreminjanju polj z različnimi stopnjami slanosti v ogromne kristalizacijske bazene s povečano produkcijo soli in v spremembi načina iz periodične žetve soli v stalno pobiranje soli (Petanidou, 1997). Poleg omenjenih tehnoloških sprememb, ki ogrožajo tudi biodiverzitetno, etnološko in kulturno vrednost solin, je treba omeniti še večjo stopnjo mehanizacije in s tem povezano opuščanje sistema preplavitve solinskih polj, intenzivno in agresivno marikulturo, predvsem pa razvoj množičnega turizma in z njim povezane infrastrukturo (hotelski kompleksi, letališča, ...). Okoli 40% sredozemskih solin je bilo opuščeni ali predrugačeni v zadnjih 50 letih (Walmsley, 1997).

Soline so območja z bogato biodiverzitetno, kar je posledica dejstva, da gre za zelo produktivne ekosisteme (mokrišča), pri čemer je jasno, da je visoka biodiverzitetna vrednost tudi in predvsem posledica človekovega poseganja, ki je omogočilo kroženje vode v sistemu. Hkrati veljajo soline tudi za območja, kjer so vplivi motenj s strani človeka razmeroma majhni ali omejeni in kjer so ekološke razmere kljub nepredvidljivemu sredozemskemu podnebjem dokaj stabilne.

Prepletanje plitvih lagun, poljev in solnih polj, prepreženih z nasipi, in različna stopnja slanosti vode v bazenih v povezavi s sredozemskim podnebjem ponujajo ohlapno povezano omrežje različnih ekoloških razmer. Raznovrstnost habitatov in bogastvo njihovih rastlinskih in živalskih vrst je močno odvisno od velikosti solin, kar je povezano tudi z njihovo izoliranostjo, vodnim režimom in stopnjo slanosti (Sl. 2). Soline so torej edinstveni habitat, ki se razlikuje od sladkovodnih, morskih ali brakičnih mokrišč drugje ob morski obali. Njihova posebnost je tudi v dejstvu, da gre za izrazito antropogeno preoblikovano območje, ki za svoj obstoj kot tudi za obstoj biodiverzitetne potrebuje človekovo poseganje oziroma sodelovanje.

Sl. 2: Trstišče namaka reka Dragonja, hkrati pa je izpostavljeno plimovanju. (Foto: T. Makovec).

Fig. 2: The reed-beds are constantly watered by the Dragonja river as well as exposed to tides. (Photo: T. Makovec).

Solinski habitati so med najbolj ogroženimi in tudi najredkejšimi mokrišči. Samo pet držav v Sredozemlju se lahko pohvali z več kot desetimi solinami! V Sloveniji za zdaj še imamo Sečoveljske in Strunjanske soline. Predvsem usoda slednjih je zaradi njihove majhnosti še posebej vprašljiva. Tudi nad prihodnostjo Sečoveljskih solin se zbirajo temni oblaki, ki bi lahko odnesli žetev soli za vedno! V boju za njihovo ohranitev bodo morali sodelovati vsi, od predstavnikov države do občine in lokalne skupnosti, od gospodarskih do nevladnih organizacij.

Sečoveljske in Strunjanske soline – vmesno območje med drugimi jadranskimi mokrišči

Strunjanske in Sečoveljske soline so – skupaj s Škocjanskim zatokom – prvo obalno mokrišče, s katerim se srečajo seleče se močvirne in druge ptice s severnomorskih obal, ko preletijo celinsko Evropo. Del teh ptic nadaljuje svojo pot ob verigi podobnih habitatov v Beneški laguni, druge pa se selijo vzdolž vzhodne jadranske obale. Zanj je značilno, da so v pretežno skalnati geološki osnovi obalna mokrišča razmeroma

redka in tudi močno degradirana. Kot primer lahko vzamemo prvo naslednje obalno mokrišče – izliv reke Mirne pri Novigradu. Številne melioracije in drugi posegi v preteklosti so močvirne habitate tega območja močno skrčili. Ptice, kot najbolj očitno mobilna bitja, so bila tu uporabljena le kot opazen primer povezave med podobnimi habitati. Povezava med podobnimi habitati (*t.i.* koridorji) je zelo pomembna tudi za druge vrste.

ZAKLJUČEK

S prispevkom sem želel osvetliti mednarodni pomen ohranitve Sečoveljskih in z njimi povezanih Strunjanskih solin. Pri tem je še posebej pomembno, da se pričnemo zavedati, da glavni argument naravovarstvenih prizadevanj za ohranitev solin niso le ptičje vrste (kot velja to v zavesti širše javnosti) ali druge živalske in rastlinske vrste. V mednarodnem naravovarstvenem merilu so naše soline najpomembnejše predvsem kot eden zadnjih habitatov te vrste v Sredozemlju! Seveda pa imajo tudi neprecenljivo vrednost v krajinskem, kulturnem, tehničnem in etnološkem pomenu.

SEČOVLJE SALT-PANS IN THE INTERNATIONAL CONSERVATIONIST CONTEXT

Andrej SOVINČ

Institute of Biodiversity Studies, Science and Research Centre of the Republic of Slovenia Koper, SI-6000 Koper, Ciarbaldijeva 18
E-mail: andrej.sovinc@guest.arnes.si

SUMMARY

Sečovlje soline (Sečovlje salt-pans) have been designated not only as a Landscape Park and a Ramsar Site but have also met the criteria to be proclaimed an Important Bird Area. Once Slovenia becomes a member of the European Union, this area will be designated as a Special Protected Area and will form a part of the Natura 2000 network of protected areas in Europe. In addition, the area should become a Specially Protected Area of Mediterranean Importance (SPAMI) under the Barcelona Convention. The article presents a comparison of the Sečovlje salt-pans in the context of the global network of protected areas.

Initial efforts for the legal protection of the Sečovlje salt-pans have been supported predominantly upon the ornithological importance of the area. Analyses of international conservation criteria have shown, however, that the area is internationally even more important as a Mediterranean wetland comprising priority habitat types, according to the Annex to the EU FFH Directive. These globally endangered habitats require immediate and effective protection.

Key words: Sečovlje salt-pans, wetland, nature conservation, Slovenia

LITERATURA

Barbier, E. B., M. Acreman & D. Knowler (1997): Economic Valuation of Wetlands: A Guide for Policy Makers and Planners. Ramsar Convention Bureau, Gland, Switzerland.

Bračko, F., A. Sovinc, B. Štumberger, P. Trontelj & M. Vogrin (1994): Rdeči seznam ogroženih ptic gnezdil Slovenije. *Acrocephalus*, 15(67), 166-180.

Gregori, J. (1976): Okvirni ekološki in favnistični pregled ptičev Sečovljskih solin in bližnje okolice. *Varstvo narave*, 9, 81-102.

Geister, I. & D. Šere (1977): Prispevek k poznavanju ornitofavne Sečovljskih solin. *Varstvo narave*, 10, 63-72.

IUCN (1994a): Guidelines on Protected Area Management Categories, IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK

IUCN (1994b): Parks for Life - Action for Protected Areas in Europe IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK

Križan, B. (1999): Sečovlje soline – Ramsarska lokaliteta v Sloveniji. V: Sovinc, A. (ur.): Ramsarska konvencija in slovenska mokrišča. Nacionalni odbor RS za ramsarsko konvencijo pri Ministrstvu za okolje in prostor, Ljubljana.

Lipej, L. T. Makovec & I. Škornik (1997): Možnosti sonaravnega gospodarjenja s Sečovljskimi solinami. Študija. Ornitološko društvo Ixobrychus, Koper, 53 str.

Makovec, T., I. Škornik & L. Lipej (1998): Ekološko ovrednotenje in varovanje pomembnih ptic Sečovljskih solin. *Falco*, 13/14, 5-48.

McNeely, J. & K. Miller (eds.) (1984): National Parks, Conservation and Development. Smithsonian, Washington.

MedWet and Convention on Wetlands (1996): A Strategy for Mediterranean Wetlands. Thessaloniki, Greece.

Odlok o razglasitvi Krajinskega parka Sečovlje soline (1989): Uradne objave SO Piran, št. 5/90.

Petanidou, T. (1997): European Saltworks at the Threshold of the 21st Century. Importance, Threats, Remedies. In: Marin, C. (ed.): Nature and Workmanship. Artificial Wetlands in the Mediterranean Coast. INSULA. c/o UNESCO, Paris, France, pp. 17-24.

Polak, S. (ed.) (2000): Important Bird Areas (IBA) in Slovenia. DOPPS, Monografija DOPPS, 1, pp. 65-74.

Sadoul, N., J. Walmsley & J. Charpentier (1998): Salinas and nature conservation. Conservation of Mediterranean Wetlands no. 9. Tour du Valat, Arles.

Sovinc, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana.

Sovinc, A. (ur.) (1999): Ramsarska konvencija in slovenska mokrišča. Nacionalni odbor RS za ramsarsko konvencijo pri Ministrstvu za okolje in prostor, Ljubljana.

Šmuc, A. (1980): Ptice Sečoveljskih in Ulcinjskih solin. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani.

Škornik, I., M. Miklavc & T. Makovec (1990): Favnišični pregled ptic slovenske obale. Varstvo narave, 16, 49-99.

Tucker, G. M. & M. F. Heath (1994): Birds in Europe: Their conservation status. BirdLife Conservation Series No. 3. BirdLife International, Cambridge, UK.

Walmsley, J. G. (1997): Mediterranean Salinas. Distribution, Salt Production & Conservation. In: Marin, C. (ed.): Nature and Workmanship. Artificial Wetlands in the Mediterranean Coast. INSULA. c/o UNESCO, Paris, France, pp. 25-28.

WCMC (1994): United Nation List of National Parks and Protected Areas. IUCN. Gland, Switzerland and Cambridge, UK.

ZON-Zakon o ohranjanju narave, (1999): Uradni list RS, št. 56/99.